

Gică Manole

MIHAI EMINESCU
despre
Bucovina și Basarabia

ECREDU

Cuprins

MIHAI EMINESCU DESPRE BUCOVINA.....	9
Mihai Eminescu și Bucovina.....	11
Liceul din Suceava.....	15
„Mă cunoaște cucoana Profira din Mândinești”.....	17
„Omenia omenie cere și cinstea cinste”.....	19
„Mult se silea cu dreptatea țării...” (Cronicele despre Grigore Ghica Voievod).....	21
„Fără de lege nepomenită, uneltire mișelească...”.....	25
„Cedarea Bucovinei nu este o frunză de dafin în istoria Austriei...”.....	30
Iarăși despre „Arboroasa”.....	33
Din Viena ne vine știrea.....	35
„...deviza d-lui Tomașciuc: ubi bene ibi patria”.....	37
„...mulți aventurieri din Viena”.....	40
Autoritățile austriece adresează întrebări Divanului Moldovei (1782).....	42
Românii și Rutenii în Bucovina.....	46
Apel pentru serbarea de la Putna.....	50
Proiect de program pentru sărbătoarea de la Putna.....	54
Eminescu scrie Comitetului din Blaj (Viena, aprilie – mai 1870)	56
Notiță asupra serbării de la Putna.....	58
Mihai Eminescu despre Dumitru Brătianu.....	61
Propaganda ruteană în Bucovina.....	64
Administrația austriacă.....	66
Biserica și școala în Bucovina.....	68
Teoctist Blajevici, mitropolit al Bucovinei.....	74
Mitropolitul Morariu Andrievici.....	75

Alexandru Costin.....	We know.....	77
Dimitrie Petrino.....	books.....	78
Samson Bodnărescu.....		80

ANEXE		81
Anexarea Țării de Sus de Imperiul Habsburgic în 1775.....		81
Românii și rutenii în Bucovina		86
Comitetul din Blaj pentru serbarea de la Putna		97
Notiță asupra proiectatei întruniri la mormântul lui Ștefan cel Mare la Putna		99
Domnului Dumitru Brătianu		102
La mormântul lui Aron Pumnul.....		104
La Bucovina		106
Proprietatea și hotarele Țării de Sus		108
Răpirea Bucovinei după documente autentice.....		118
Protocolul adițional secret.....		184
Nota ultimativă.....		186
Răspunsul guvernului român la „nota ultimativă” sovietică ..		188
Nota ultimativă.....		189

MIHAI EMINESCU DESPRE BASARABIA		191
Basarabia la 2018. Ce-i de făcut?.....		193
România își cucerește Independența		202
„Venim la citatele din Bluntschli”		208
„România este singurul stat care astăzi e în primejdie de a fi dezmembrat chiar de aliatul ei”		211
„De la Rusia nu primim nimic”		215
„Rusia vrea să ia Basarabia cu orice preț”		218
„...Amenințările nici n-ar folosi nimic față cu un popor viteaz...”		220
„Basarabia a fost a noastră din veacul al patrusprezecelea...”		224
„Țara noastră a fost călcată de vreo 4 – 5 ori în acest secol de către Rusia”		227
„Noi avem credința că nu vom pierde Basarabia”		232

„...Străinii sînt colonizați în Basarabia, de Rusia, de la 1812 încoace”	236
„Însuși numele „Basarabia” țipă sub condeiele rusești”	239
„...pretinsul paralelism între politică și poezie...”	242
„A rosti numele Basarabia e una cu a protesta contra dominației rusești”	244
„Trei ținuturi: Cetatea Albă, Tighina, Chilia, care erau echivalente cu tot restul Moldovei”	248
„Moldova e o țară liberă și nu cucerită”	252
„Iată ce zice Miron Costin...”	255
„Iată înscrisul lui Iorest, episcop de Huși”	258
„Era atunci Rusia în poziție de a anexa Basarabia?”	261
„... Poporul, care și-a vărsat sîngele și aurul pentru a ține pe umeri o politică nesocotită și criminală...”	265
„Ioan Brătianu a cedat Rusiei la Livadia reîncorporarea Basarabiei”	268
ANEXE – Articole Mihai Eminescu	270
În sfîrșit vedem limpede...	270
Fără a prejudeca hotărîrile adunărilor...	274
Chestiunea retrocedării...	276
Fiindcă noi sîntem...	278
De cîte ori s-au făcut în parlamentul nostru...	282
În numărul nostru de vineri...	285
De cîteva zile limbajul ziarelor liberale...	290
Argumentul de căpetenie...	294
Un răspuns rusesc...	297
Basarabia	299
I. Numele și întinderea ei	299
II. Veacul al cincisprezecelea	304
III. Veacul al șaisprezecelea	308
IV. Veacul al șaptesprezecelea	314
V. Veacul al optsprezecelea	318
VI. Veacul al nouăsprezecelea. Izvoare	328
„Pe arborul tăcerii...”	334

Mihai Eminescu și Bucovina

Cartea de față are drept surse scurte note și articole, scrise și publicate de Mihai Eminescu în „Curierul de Iași” și „Timpul” despre Bucovina, dar și câteva studii ale poetului național adunate într-un volum numit „Răpirea Bucovinei”, editate de D. Vatamaniuc [6] și care nu au fost publicate de poet.

Familia lui Mihai Eminescu își are originea în Bucovina. Bunicul său, Vasile Eminovici, se stabilește în Călineștii lui Cuparencu (Suceava) în toamna lui 1804, fiind acceptat de proprietarii satului, Gheorghe și Luca Cuparencu, ca și cantor bisericesc la biserică. El venise din Transilvania.

Originile îndepărtate ale familiei lui Eminescu, așa cum probează documente certe, sunt în Banat, unde, la 1675, întâiul strămoș al poetului apare sub numele IMINU. De aici va veni supranumele Iminovici. Precizez că, la 1675, Banatul era pașalâc turcesc.

La 1705, Iminu are un fiu, Iovul Iminovici care a fost preot. Iminu a avut trei copii, toți băieți.

La 1716 – 1718, după un război turco-austriac încheiat cu victoria Austriei prin pacea de la Passarowitz, Banatul este anexat de Habsburgi. Stăpânirea austriacă subordonează pe românii din Banat din punct de vedere religios ierarhiei sârbești, care va sârbiiza sistematic numele preoților români.

Astfel, strămoșul direct al viitorului geniu național al României, Iovul Iminu, este hirotonisit la 1730 sârbizându-i-se numele: Iovul Iminovici. Anul 1730 este anul când apare întâia oară în documente patronimul Iminovici [4, p 211].

La 1735, preotul Iovul Iminovici se stabilește la Blaj, împreună cu încă doi frați. Este anul când se naște străbunicul poetului, Petrea Iminovici, bunicul căminarului Gheorghe Eminovici. La 1778, la Blaj, se naște Vasile Iminovici, bunicul lui Mihai Eminescu, având ca părinți pe Agafia și Petru Iminovici. La 1805, stabilit deja în Bucovina anexată la Austria la 1775, Vasile Iminovici se căsătorește cu Ioana Sărghie. Vasile Iminovici va avea opt copii, născuți între anii 1806 și 1827.

Așadar, familia lui Eminescu este veche, foarte veche, avându-și originile românești îndepărtate în Banat. Din Banat strămoșii poetului se vor stabili la Blaj în jurul anului 1730, iar la 1804 bunicul lui Eminescu, Vasile Iminovici, trece Carpații spre est, în Bucovina, stabilindu-se în satul Călineștii lui Cuparencu.

Toate ipotezele vehiculate ani și ani de către istoricii literari, cu privire la originea poetului – suedeză, poloneză, ruteană, sârbă, bulgară, albaneză, armeană, turcă, persană – sunt cu totul false din punct de vedere istoric.

Născut la Ipotești (Botoșani), la 1850, Mihai Eminescu este dat de tatăl său, Gheorghe, la 1858, să învețe carte la liceul german din Cernăuți. Înaintea sa au fost dați la același liceu frații săi mai mari, Șerban, Gheorghe, Nicolae și Ilie. Din 1860 Eminescu este elev în clasa întâi la OBER-GYMNASIUM din Cernăuți, având rezultate bune la învățătură. Are ca profesori pe I. G. Sbiera, Aron Pumnul, Miron Călinescu și Rudolf NEUBAUER. La Cernăuți stă în gazdă la Aron Pumnul, care-i va fi și îndrumător cultural.

La moartea lui Aron Pumnul, în ianuarie 1866, Eminescu scrie poezia *La mormântul lui Aron Pumnul*, publicată în broșura *Lăcrămioarele învățăceilor gimnasiaști la mormântul prea iubitului lor profesoriu Arune Pumnul răpăusat într-a 12/24 ianuarie 1866*.

Broșura a fost publicată din inițiativa colegului lui Aron Pumnul, I. G. Sbiera.

Revenind la articolele scrise de Mihai Eminescu despre Bucovina, constatăm că poetul național a condamnat cu asprime anexarea părții de Nord-Vest a Țării Moldovei de către Austria la

1775. Germanizarea Bucovinei, precum și colonizarea ei cu străini sau „venituri”, cum le zice Eminescu, a condamnat-o, de asemenea, cu toată vehemența. Prin „venituri” Eminescu avea în vedere pe ruteni, evrei, polonezi și germani.

Politica Austriei, îndreptată împotriva populației autohtone românești, urmărea sărăcirea acesteia, deposedarea ei de proprietatea asupra pământului. Eminescu a combătut cu strășnicie politica Vienei îndreptată împotriva celor două mari instituții istorice ale românilor din Bucovina: biserica și școala. A dezvăluit abuzurile administrației austriece împotriva românilor, supuși unui regim de discriminare socială, etnică și religioasă.

Toate neamurile străine, așezate după 1775 în Bucovina, nota cu mânie și revoltă Mihai Eminescu, se bucurau de autonomie culturală și religioasă, pe când românii, nu.

Articolele lui Mihai Eminescu, după cum veți constata au avut subiecte diverse, de la Liceul din Suceava și Universitatea din Cernăuți la Societatea „Arboroasa”, relațiile dintre români și ruteni, Grigore Ghica III, precum și scurte note despre personalități din Bucovina ca mitropolitul Morariu, D. Petrino, Samson Bodnărescu etc. A mai scris, de asemenea, mai multe articole despre Serbarea de la Putna de la 1871.

Manuscrisul eminescian 2397 conține documente de mare valoare istorică care probează perfidia Austriei, ce, la 1782, prin 25 de întrebări adresate Divanului Țării Moldovei urmărea să identifice mijloacele prin care ar putea deposeda pe români de proprietățile lor. Respectiv documente le-am analizat în carte, redându-le, de asemenea, în *Anexe*.

Tot în *Anexe* am redat și cele două poezii scrise de Eminescu despre Bucovina, textul Protocolului adițional secret al tratatului sovieto-german din 23 august 1939, textele Notelor ultimative ale U.R.S.S. adresate României la 27 iunie și 28 iunie 1940 prin care imperiul sovietic, amenințând România cu războiul, o obligă să-i cedeze Basarabia, nordul Bucovinei, ținutul Herța și insula Șerpilor. De asemenea, tot la *Anexe* am publicat Răspunsul guvernului român la notele ultimative ale U.R.S.S. precum și textul

unei broșuri numită *Răpirea Bucovinei după documente autentice*, publicată la București în 1875. Textul broșurii apărute la 1875 la Editura SOCECU, București, este unul excepțional deoarece conține documentele diplomatice austriece de primă mână din anii 1774 – 1775, când a fost premeditat furtul tâlhăresc al Bucovinei de către odiosul imperiu austriac în cârdășie cu turcii. Citirea acestei broșuri va permite cititorului accesul la o cunoaștere istorică reală, exhaustivă cu privire la anexarea Bucovinei de către Austria.

Analizând toate articolele scrise de Mihai Eminescu despre tragedia Bucovinei, anexată prin hoție și fraudă de către Austria la 1775, m-am convins încă o dată de marea dragoste cu care poetul național a îmbrățișat pe românii de pretutindeni, apărându-le cauza lor dreaptă.

Bucovinean prin origine, Mihai Eminescu a scris mult despre nedreptățile istorice la care au fost supuși românii bucovineni la ei acasă.

La fel ca și în cazul articolelor dedicate Basarabiei, pe care le-am analizat în cartea *Mihai Eminescu și Basarabia*, publicată în aprilie 2018 la Editura Quadrat din Botoșani, și în cazul de față subliniez marea știință de istorie a românilor a poetului național, cât și implicarea sa profundă, fără menajamente, în lupta aspră întru apărarea ființei naționale istorice a poporului român aflat la acea vreme sub o triplă ocupație și asuprire străină.

Gică MANOLE,
Tătărașeni, 19 aprilie 2018

Liceul din Suceava

În data de 21 mai 1876, Mihai Eminescu publică în „Curierul de Iași” un scurt articol prin care informa locuitorii fostei capitale a Țării Moldovei, cum că „orașenii din vechea capitală” [5, p. 111], Suceava, au adresat o petiție dietei Bucovinei.

Locuitorii Sucevei solicitau autorităților austriece introducerea limbii române la liceul din oraș, ca limbă de predare „fiindcă nu numai locuitorii Sucevei și a împrejurimilor sânt în majoritate români” [5, p. 111]. Petiționarii aminteau faptul că chiar „uricul de întemeiere” [5, p. 111] al liceului prevedea asemenea măsură. În consecință, Dieta Bucovinei a hotărât ca din anul școlar 1876 – 1877 limba de predare să fie limba română, fără ca cineva din dietă să fie împotriva. Mai rămânea, sublinia Eminescu, pentru ca faptul să fie dus la îndeplinire, să fie sancționat de împăratul Franz Josef (1848 – 1916).

Prin această măsură, adică prin introducerea ca limbă de predare a limbii române, poetul național credea că liceul din Suceava va avea „un viitor foarte însemnat” [5, p. 111]. Profesorii din Suceava sunt mult mai bine pregătiți decât cei din Cernăuți, nota Eminescu. Majoritatea au titluri academice și sunt pe „deplin calificați” [5, p. 111]. La Cernăuți, profesorii sunt slab pregătiți, fiind majoritatea „compus din suplinitori ruși” [5, p. 111]. Măsura va determina ca mulți părinți din „ținuturile Sucevei și ale Dorohoiului, din Moldova” [5, p. 111] să-și dea copiii la învățătură la acel liceu, pe motiv că viața la Iași și Botoșani „e mai scumpă decât în Suceava” [5, p. 111]. La Liceele din Botoșani și Iași, preciza Mihai Eminescu, „organizarea

scolastică” [5, p. 111] a învățământului nu permite, nu garantează „o dezvoltare cumsecade a copiilor” [5, p. 111].

„Mă cunoaște cucoana Profira din Măndinești”

Pe 23 iulie 1876, tot în „Curierul de Iași”, Mihai Eminescu publică un articol despre numirile de noi profesori la Universitatea din Cernăuți. Tonul gazetarului Eminescu este extrem de critic, sarcastic la adresa profesorilor noi numiți, cărora le este subliniată lipsa de pregătire științifică adevărată cât și metoda frauduloasă în urma căreia au obținut posturile la Universitate.

Eminescu notează cum că începutul „celebrei” universități din Cernăuți ar fi, nici mai mult, nici mai puțin decât „din vremea lui Papură Vodă” [5, p. 111]. Mai departe, Mihai Eminescu numește indivizii care au fost numiți la „celebra” universitate, pe care îi apreciază, în bătaie de joc „profesori iluștri” [5, p. 111], „de-a căror faimă, științifică răsună Europa” [5, p. 111]: Alois Handl, Anton Wasmuț, Richard Pribram, Vitus Graber, Carol Vrba, Eduard Tange.

Pentru a scoate în relief neștiința cronică de carte a respectivilor, Mihai Eminescu apelează la memorie, aducându-și aminte despre „o convorbire cu-n învățat din Moldova, care era docent de la Universitatea comunală din Mălăcești, ținutul Cârligătorei” [5, p. 111]. Când Eminescu în întreabă pe „docentul” de Mălăcești, unde a învățat carte, „savantul” răspunde: „Mă cunoaște cucoana Profira din Măndinești” [5, p. 111]. Revenind cu întrebarea către „docent” spre a afla unde anume a studiat, răspunsul e următorul: „Eu l-am învățat carte pe redactorul Curierului intereselor generale” [5, p. 111], și ca, în fine, să lămurească definitiv problema „iluștrul” învățat la Mălăcești, concluzionând că „cam tot prin Hîrlău m-am tăvălit și eu” [5, p. 111].

Schimbând planul, Eminescu subliniază cum și prin ce mijloace au ajuns să fie numiți profesori la universitatea Cernăuți indivizii citați mai sus: „mă cunoaște d-nu Stremayer” [5, p. 111], „am șters ciubotele d-lui Brzcek, referend la Ministeriul Instrucției” [5, p. 111], pentru ca, în încheiere, în loc de Hîrlău, să aflăm că respectivii „docenți” „s-au tăvălit prin Kecikemet și Brody” [5, p. 111].

Drept urmare, încheie Eminescu scurtul său articol, recomandă „d-lui Stremayer”, mare și tare la ministerul învățămîntului din Viena, pe Herșcu Șloim Zeilig, „o prețioasă personalitate” [5, p. 111] pentru a ocupa catedra „de filologie comparativă a limbilor semitice” [5, p. 111]. Herșcu Șloim, își lămurea poetul național cititorii, este „docent privat” [5, p. 111] de limbă ebraică „la o mică universitate, improvizată sub un șopron din Târgu Cucului” [5, p. 111].

Acest domn atât de învățat, „doctissim”, notează el, este gata să accepte la „celebrele” lui cursuri „auzitori academici” [5, p. 111] până și de vârsta de 2 – 5 ani (!), obligându-se „de a-i duce la vreme de ploaie și în spate” [5, p. 111] în sălile universității din Cernăuți „pentru minima taxă colegială de 6 creițari austrieci pe săptămână” [5, p. 111].

„Omenia omenie cere și cinstea cinste”

La data de 19 septembrie 1876, tot în „Curierul de Iași”, Eminescu publică un articol prilejuit de o adresă a consulatului austriac din Iași, adresă pe care gazetarul sublim o primise la gazeta unde lucra sub numărul 6465.

Consulatul respectiv înștiința opinia publică românească cum că la Universitatea din Cernăuți, din anul de studiu 1876 – 1877, se vor ține „prelecții” regulate „asupra limbii și literaturii române, asupra filologiei comparative române și asupra dreptului civil francez” [5, p. 112]. Îndată după primirea adresei, Eminescu observă că aceasta „inventează științe noi precum filologia comparativă română” [5, p. 112].

Numele împăratului, nota Eminescu, al „M. Sale” [5, p. 112] se scrie cu z nu cu tz – Frantz Josef, așa cum era scris în adresa primită de la consulat. Cum se face, întreba în cunoștință de cauză poetul național, că este rugat să reproducă în gazeta unde lucra „catalogul de lecții al mult cinstitei Universități din Cernăuți” [5, p. 112] tocmai „în ajunul serbării dureroase a uciderii lui Grigore Ghica Vd.” [5, p. 112]. În continuare, Mihai Eminescu nota că însăși Universitatea din Cernăuți fusese creată cu scopul propagării germanismului în regiune. Profesorii desemnați să lucreze aici, au trebuit înainte să jure că vor ține prelegerile în limba germană „chiar la facultatea teologică” [5, p. 112].

Așa a înțeles Eminescu, de ce trei dintre profesorii Universității „d-nii Isidor Onciul, Eusebiu și Constantin Popovici” [5, p. 112] au și început a ține prelegeri în limba germană, limbă necesară la această facultate de teologie „ca piperu-n ochi” [5, p. 112]. Deși dl „Stremeyr” a propus ca însuși cursul

despre limba și literatura română să fie ținut în germană, încălcând cele convenite cu conducerea Institutului Teologic ortodox, profesorul I. G. Sbiera, observa poetul național, a refuzat să predea limba și literatura română în germană, motiv pentru care „a rămas numai suplinitor al acestei catedre” [5, p. 112].

În consecință, luând act de aceste realități, Mihai Eminescu refuză de a informa opinia publică de „redeschiderea unui institut cu tendințe germanizatoare” [5, p. 112], și în care profesorii sânt numiți după opiniile lor politice, adică în raport de gradul lor de obediență și slugărnicie față de autorități, știința de carte neavând nici un rol.

Încercarea consulatului austriac de a „familiariza publicul românesc cu institutul *sui generis* din Cernăuți nu ne încălzește inima cu nimic” [5, p. 112]. Mediul creat la Universitatea din Cernăuți de „d. Stremeyer” [5, p. 112], conchidea Mihai Eminescu, falsifică demersurile unei științe adevărate.

Drept pentru care, puneă punct gazetarul sublim Eminescu, îi este cu totul indiferent „cine se silește a ține acolo mutre filozoficești de pe catedră” [5, p. 112], indiferent că se numește „Tomoșciuc sau Havrisciuc” [5, p. 112].

„Mult se silea cu dreptatea țării...” (Cronicele
despre Grigore Ghica Voievod)

În „Curierul de Iași”, în zilele de 1 și 3 octombrie 1876, Mihai Eminescu publică un lung articol în două părți, în care aduce laudă și recunoștință lui Grigore Ghica al III-lea (1774 – 1777), domnul care a fost asasinat la ordinele Austriei de către Turcia, pentru că a condamnat vehement și cu strășnicie anexarea părții de nord-vest a Moldovei de către Habsburgi, la 1775.

Dintru început, Eminescu aduce la cunoștința cititorilor punctul său de vedere cum că de la războiul de treizeci de ani și până la revoluția franceză, în Europa, puterea statelor s-a întemeiat „în persoana monarhilor” [5, p. 112].

La acea vreme, oriunde în Europa un monarh spunea „L’Etat ce moi” [5, p. 112] el avea sprijinul absolut al popoarelor sătule „de rapacitatea multiplă a sutelor de mii de mici tirani feudali” [5, p. 112], care se purta după bunul său plac pe pământul său.

Tiranii aceștia feudali „reprezentanți ai libertății absolute” [5, p. 112] au contribuit la distrugerea statelor, pe când monarhii armonizând prin muncă castele evului mediu au consolidat statele.

Dumnezeu, scrie Eminescu, le-a dăruit puterea nemăsurată acestor monarhi care domnesc în Europa. Ideea monarhică a stăpânit în Europa pe timpul lui Ludovic al XIV-lea în Franța, a lui Petru cel Mare și Ecaterina cea Mare în Rusia, a Mariei Tereza și Iosif al II-lea în Austria. Aceleași state, nota Eminescu, în care s-a întrupat ideea monarhică „le vedem și astăzi cele mai puternice

în Europa” [5, p. 112].

În statele monarhice, sublinia Eminescu, s-a dezvoltat „stabilitatea administrativă și judecătorească” [5, p. 112], progresul a evoluat gradual, fără „sărituri”. Ei bine, continuă poetul național, într-o asemenea epocă se încadrează și domniile lui „Grigore Ghica Voevod”, pentru ca imediat să ne spună peste timp ce-au scris cronicarii timpului, Ion Canta și Ienachi Kogălniceanu, despre strălucitul și dreptul domn al Țării Moldovei, asasinat la 1777.

În primul rând, Grigore Ghica iubea dreptatea țării. Dărilor nu le-a înmulțit, ci încă le-a ușurat, astfel că fiecare om știa „darea lui pe an” [5, p. 113]. N-a adus cu sine mulți greci, ci doar câți i-au trebuit curții sale domnești. Slujbașii au slujit țării și domnului „cu leafa lor” [5, p. 113].

A poruncit cu strășnicie slujbașilor să fie drepecți cu săracii. Nimeni să nu-i asuprească și năpăstuiască. A interzis boierilor să ia mită de la săraci, nefăcând nici unuia favoruri. Nedreptatea de o afla cu mare pedeapsă o lecuia.

Era, domnul, plin de înțelepciune, lefile le plătea la timp, ce vorbea, aia hotăra. Îl iubeau săracii, mai puțin boierii „căci nu putea să mănânce pe cei mici și săraci” [5, p. 113]. A ridicat trei școli unde se învăța grecește și românește. A adus cu cheltuiala sa apă în Iași, la Sfântul Spiridon și Golia, cișmele. A adus meșteri din Polonia și Germania, deschizând o fabrică de postav la Chiperești, podește străzile Iașilor cu pavele. Ura luxul. N-au fost de ajuns marile lui calități. Dezbinarea dintre români, schimbările dese de domni au făcut ca țara să fie slabă. A protestat zădarnic când Austria a luat cu forța Bucovina, „stupul matern al Moldovei întregi” [5, p. 113].

Austria îl ponegrește pe Ghica la turci, care, cumpărați cu bani austrieci „au dat contra nobilului voievod ordinul de asasinare” [5, p. 113].

Din istorie, Eminescu a înțeles că într-o țară unde fiecare face ce vrea, toți poruncesc și nimeni n-ascultă, unde fiii aceleiași neam se dușmănesc, unde domnul nu are putere, acea țară cade pradă vecinilor. Iar dacă domnul care ridică vocea îm-

potriva hoției vecinilor care-i fură din țară pământuri bogate, reprezentând „ideea statului” [5, p. 113], cade zdrobit „ca și idolul de fier cu picioare de lut” [5, p. 113].

Grigore Ghica a fost, după spusa cronicarilor, o figură cu totul bărbătească în istoria noastră față de „umbrele efemere ale fanarioților” [5, p. 113].

Austriecii l-au urât, căci le bătuse obrazul pentru furtul Bucovinei. Cancelarul Kaunitz, fusese informat de ambasadorul său de la Istanbul că orice tranzacție cu Grigore Ghica e aparentă. El nu cedează niciodată. La fel și boierii moldoveni. Nu pot fi cumpărați nici unii, nici alții, cu bani. Să fie înlăturat, deci, Grigore Ghica, să fie ucis în taină, fără zgomot. Astfel a fost ucis voievodul cel drept, căruia urmașii din Iașiul anilor de la 1876 au „așezat un sarcofag marmură în locul unde astăzi se ridică pe o columnă bustul nemuritorului martir” [5, p. 113].

Eminescu, evident, condamnă „mișelia” austriacă, „acea nerușinată palmuire a slăbiciunii și dezbinării poporului românesc” [5, p. 115].

Austria ne-a furat bucata de pământ „unde zac oasele domnilor noștri de la Dragoș Voievod până la Petru Rareș” [5, p. 115]; pământul furat era „începătura domniei și neamului moldovenesc” [5, p. 115], locul unde e sfânta cenușă a lui Alexandru cel Bun, „legiuitorul și părintele țării” [5, p. 115] și a lui Ștefan cel Mare, „pavăza creștinătății întregi” [5, p. 115].

După această nerușinată hoție, aceeași Austrie, îl asasinează „prin influența sa morală” pe domnul care a protestat contra nerușinatei răpirii.

Din tragedia răpirii Bucovinei, Eminescu crede că poporul românesc poate trage „mari învățături” [5, p. 115]. Dacă românii ar fi fost uniți „totdeauna atunci și pământul strămoșesc rămânea unul și nedespărțit” [5, p. 115]. Veacuri de dezbinare i-au adus pe români la mare slăbiciune și rușine.

Nu avem voie, postula Mihai Eminescu cu strășnicie, să mergem la „mormintele domnilor cu sămînța dezbinării în inimă” [5, p. 115], ci precum mergi înaintea sfintelor altare unde